

İZMİR TİCARET ODASI

İRAN İSLAM CUMHURİYETİ

NESLİ ÖZTÜRK
Dış Ekonomik İlişkiler Müdürlüğü

NİSAN 2010

I. ÜLKE BİLGİLERİ

Adı:	İran İslam Cumhuriyeti
Başkenti:	Tahran
Yönetim Şekli:	Teokratik Cumhuriyet
Başbakan:	Ali Hoseini-KHAMENEI (4 Haziran 1989'dan beri)
Cumhurbaşkanı: beri)	Mahmud AHMADI-NEJAD (3 Ağustos 2005'ten
Başlıca Şehirleri:	Tahran, Meşhed, İsfahan, Tebriz, Şiraz
Yüzölçümü:	1.648.000 km2
Nüfusu:	66,429 Milyon (Temmuz 2009)
Para Birimi ve Paritesi:	İran Riyali (1\$ = 9.9 Rial)
Konuşulan Dil:	Farsça, Türkçe, Kürtçe, Arapça

Üyesi Olduğu Kuruluşlar: CICA, CP, D-8, ECO, FAO, G-15, G-24, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT (signatory), ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, MIGA, NAM, OIC, OPCW, OPEC, PCA, SAARC (observer), SCO (observer), UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNITAR, UNMIS, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO (observer)

II. EKONOMİK GÖSTERGELER (2009)

GSYİH (Milyar \$) : 359.9

GSYİH Artış Oranı (%)	: 0.5
Dış borç	: 18.73 Milyar \$
Büyüme Oranı	: 4,9
Çalışan Sayısı	: 25.02 Milyon (Dünyada 23. sıradadır.)
Çalışanların Sektörel Dağılımı	: % 25 Tarım % 31 Endüstri % 45 Hizmet
İşsizlik Oranı	: % 11.8
Enflasyon Oranı	: % 16,8
İhracat	: 70,16 Milyar Dolar
İthalat	: 57,16 Milyar Dolar
İhracat Ürünleri	: Petrol ve petrol ürünleri, kimya ve petrokimya ürünleri, meyve ve fındık, halı.
Başlıca İhracat Yaptığı Ülkeler:	Çin, Japonya, Hindistan, Güney Kore, Türkiye, İtalya.
İthalat Ürünleri	: Ulaşım araçları, makine ve teçhizat, gıda ürünleri, canlı hayvan, maden ürünleri, kimyasallar.
Başlıca İthalat Yaptığı Ülkeler:	BAE, Çin, Almanya, Güney Kore, Rusya, Fransa, İtalya,

III. EKONOMİK YAPI

İran genel olarak, ekonomide merkezi planlamanın hakim olduğu, petrol ve diğer büyük ölçekli işletmeler üzerinde devlet mülkiyetinin devam ettiği, kırsal bölgelerde tarımsal üretimin ağırlıklı olduğu, özel ticaret faaliyetlerinin ise sınırlı düzeyde olduğu bir ekonomik yapıya sahiptir.

Petrol gelirlerine aşırı bağımlı ekonomik yapısı hükümetin ekonomik alandaki en önemli sorununu oluşturmaktadır.

Kanıtlanmış petrol rezervlerinin % 10'una ve dünyanın en büyük doğalgaz şebekesine sahip olan İran, petrol fiyatlarındaki artıştan en kazançlı çıkan ekonomilerdendir.

İran dış ticaret fazlası veren bir ülke olmakla beraber, toplam ihracatının yaklaşık % 80'ini ve devlet bütçesinin % 40-70'ini petrol gelirleri oluşturmaktadır. Bu nedenle, petrol fiyatlarındaki artış devlet gelirleri üzerinde büyük bir etki yaratmaktadır.

İran nükleer faaliyetlerine ilişkin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin çıkartmış olduğu Kararlar ile ekonomik yaptırımlar ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu yaptırımlar daha çok İran'ın uluslar arası faaliyette bulunan banka ve temsilcilikleri ile İran ile iş yapan belli şirketlere finansman sağlayan kurumları hedef almaktadır. İran'ın nükleer faaliyetlerine ilişkin tartışmaların ve bu bağlamda ekonomik yaptırım hususunun BM platformunda değerlendirilmeye devam edeceği beklenmektedir.

IV. DIŞ TİCARET

İran'ın en büyük ihraç kalemi petrol ve petrol ürünleridir. Bununla birlikte, sınırlı düzeyde de olsa petrol dışı ihracat sözkonusudur. İran ihracatının önemli bölümünü karayolu ile gerçekleştirmekte olup, bunda İran Hükümeti'nin akaryakıt fiyatlarını sübvansiyona yönelik bir politika izlemesinin rolü büyüktür. Hükümet, iç piyasada talebi yüksek olan mallara yönelik kısıtlamaların kanun dışı ticareti teşvik ettiğini kabul etmekte ve uzun vadede bunu önlemeyi planlamaktadır.

TÜRKİYE-İRAN TİCARİ İLİŞKİLERİ (1000 Dolar)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	DIŞ TİCARET DENGESİ	DIŞ TİCARET HACMİ
2006	1.066.901.631	5.626.610.156	- 4.559.708.525	6.693.511.787
2007	1.441.190.094	6.615.393.849	-5.174.203.755	8.056.583.943
2008	2.029.706.209	8.199.688.999	- 6.169.982.790	10.229.395.208
2009	2.024.000.000	3.402.000.000	- 1.377.000.000	5.426.000.000

Kaynak: TÜİK

2008 yılında İran'a ihracatımız 2 Milyar 29 Milyon Dolar olarak gerçekleşmişken, 2009 yılında da hemen hemen aynı olarak gerçekleşmiştir. 2008 yılında ithalatımız 8 Milyar Dolar iken, 2009 yılında 3.4 Milyar Dolara düşmüştür.

ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

ANLAŞMA/PROTOKOL	İMZA TARİHİ
Ticaret Antlaşması (yürürlükte)	22.09.1964
Uluslar arası Karayolu Taşımacılığı Antlaşması	12.05.1980
Ekonomik, sınai, ve teknik işbirliği antlaşması	09.03.1982
Doğalgaz Antlaşması	12.08.1996
Ticaret Antlaşması	21.12.1996

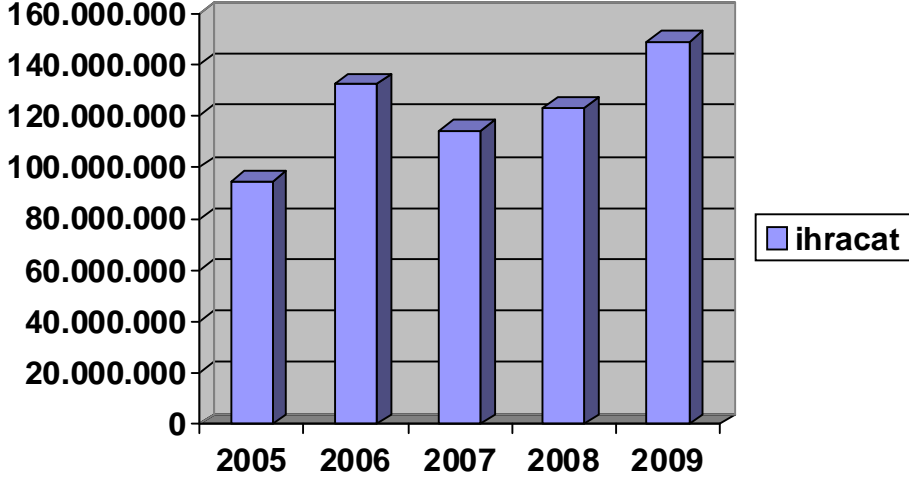
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Antlaşması	12.08.1996
Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması antlaşması	21.12.1996
Deniz ticaret seyrüsefer anlaşması	21.12.1996
KEK 15. Dönem toplantısı mutabakat zaptı	27.01.2000
Gümrük konularında işbirliği ve karşılıklı idari yardımlaşma antlaşması	23.12.2000
KEK 15. Dönem toplantısı mutabakat zaptı	27.12.2001
Karma Ulaştırma Komisyonu Mutabakat Zaptı	26.09.2002
Tarım alanında teknik, bilimsel ve ekonomik işbirliği mutabakat zaptı	30.09.2002
Türkiye-İran 17. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	25.04.2003
Bitki karantinası ve bitki koruması işbirliği antlaşması	25.04.2003
Ortak Ticaret Komitesi 2. Toplantısı Mutabakat Zaptı	01.10.2003
Sivil hayvancılık mutabakat Zaptı	03.12.2003
Karma Ulaştırma Komisyon Mutabakat Zaptı	24.12.2003
Turizm Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	27.04.2004
KEK 18. Dönem Mutabakat Zaptı	29.07.2004
Türkiye-İran 19. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	21.02.2007
Ortak Ticaret Komitesi III. Dönem Toplantısı	13.12.2007
Türkiye-İran Sınır Ticareti Ortak Komitesi IV. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı	31.05.2008
Türkiye-İran Sınır Ticareti Ortak Komitesi V. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı	12.10.2008
Enerji Mutabakat Zaptı	17.11.2008
Türkiye-İran 20. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	26.11.2008
Türkiye-İran 4. Dönem Ortak Ticaret Komitesi Mutabakat Zaptı	27.04.2009

Kaynak: DEİK

Türk Firmalarının İran'daki Faaliyetlerinde Karşılaştıkları Sorunlar

- ü Gümrük tarifelerinde yaşanan sorunlar,
- ü Bankacılık konusunda yaşanan sıkıntılar,
- ü Ulaşım konusunda yaşanan sıkıntılar,
- ü İran dış ticaret mevzuatındaki belirsizlikler ve keyfi uygulamalar,
- ü Yabancı personelden alınan vergi,
- ü Çalışma ve oturma izinleri,
- ü ECOTA,
- ü PRETAS İslam Ülkeleri Arasında Tercihli Ticaret Sistemi Anlaşması.

V. İZMİR'DEN İRAN'A İHRACAT

İzmir'den İran'a ihracat,

2005 yılında 94.395 Bin Dolar,
 2006 yılında 132.415.983,0726 Dolar,
 2007 yılında 114.311.858,1 Dolar
 2008 yılında 123.283.242,8 Dolar,
 2009 yılında 148.986.724,9 Dolara yükselmiştir.

2009 yılında sektör bazında İzmir'den İran'a ihraç edilen ürünler aşağıdadır:

SEKTÖR	RAKAMLAR (\$)
HUBUBAT	49.977.414,11
ZEYTİN	4.475.458,17
AĞAÇ ORMAN	235.730.593,88
DEMİR	101.382.908,52
KİMYEVİ	269.012.492,62
ELEKTRİK	139.683.901,68
FINDIK	4.470.669,82
OTOMOTİV	182.749.029,48
MAKİNE	283.770.814,94
TEKSTİL	227.546.541,92
KONFEKSİYON	53.604.761,70
YAŞ MEYVESB	25.507.801,28
ÇELİK	276.661.914,66
MEYVE SEBZE	1.014.574,13
KURU MEYVE	17.678.093,87
ÇİMENTO	73.933.201,73
HALI	16.412.063,85
TÜTÜN	73.664.972,31
MADENCİLİK	7.505.589,21
DERİ	3.266.435,49

CANLI HAYVA	327.953,07
DİGER SANAY	930.028,28
DEĞERLİ MAD	806.744,97
KESME ÇİÇEK	146.632,91

VI. İZMİR'DEKİ İRAN SERMAYELİ FİRMALAR

İzmir'de İran sermayeli 52 tane firma bulunmaktadır. Bu firmalar:

- AN DERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
- ANİMED TIBBİ MALZ. KİM. MAD.O. ALET VE TIB.CİH.SN.TC.LT.ŞT.
- ARIANA TURQUOİSE ENERJİ ÜRETİMİ MALZEMELERİ SAN. VE TİC.A.Ş.
- ARSENA TURİZM HED.EŞYA TEKSTİL GID.İM.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
- ARTUÇ DERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
- ASİYAKA ELEKTRONİK MAKİNE ELEKTRİK ÖZEL EĞİTİM TURİZM SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
- BAZARGANI OTO.YED.PAR.VE BİL.MALZ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
- EUROSTAR İMPORT EXP. TARIM ÜR.KİM. MAD.MADEN.İNŞ.TAŞ.SAN.T.L.Ş.
- FERSİMA İNŞAAT TURİZM NAKLİYAT GIDA İTHALAT İHRACAT LTD. ŞTİ.
- FORS ORGANİK TARIM MED. GIDA MER.İNŞ.TUR.TAŞ.İHR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
- GARRETT GLOBAL TUR. MOB. İNŞ.GIDA ÜR.ÖZ.EĞT.HİZM.SAN. VE TİC.LTD. ŞTİ.
- HAYAT-MED MEDİKAL TURİZİM VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.
- HÜRFAŞ DERİ TİC. LTD. ŞTİ.
- IRATUR DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.
- İRPORT TAŞIMACILIK GIDA TURİZM SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.
- İRTUR İNŞAAT ORMAN ÜR. MOB.TUR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
- İZBANİ ÇİÇEKÇİLİK ORG.HED.EŞYA LTD.ŞTİ.
- İZMİR MAKİNE TURİZM NAKLİYE İNŞ.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
- KARMALİ DIŞ TİCARET DENİZCİLİK NAKLİYAT TURİZM LTD. ŞTİ.
- KARSHENAŞ MİM.DEK.İNŞ.TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.
- KASARA ORMAN ÜRN.İNŞ.MİM.MAK.GID.TUR.SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.
- KÖK ÇEVREN YAPI MALZ.TARIM TEKS.ULS.DAN.VE ARA.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
- LAM DERİ SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
- MİRAL DERİ TEKSTİL BİLGİSAYAR TURİZM TAR. MAK. SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.
- MORTEZ İÇ VE DIŞ TİCARET LTD.ŞTİ.
- NEJAT İHRACAT İTHALAT LTD.ŞTİ.
- ORAL AKÜ TİCARET A.Ş.
- ÖYKÜ TIP ÖZEL SAĞLIK HİZMETLERİ LTD.ŞTİ.
- ÖZGÜNEŞLER DERİCİLİK TİC. LTD.ŞTİ.
- PARSODA ULUSLARARASI NAKLİYAT VE DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.
- PELSİYA İNŞAAT GIDA DERİ SANAYİ İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ.
- PERŞİAN DERİ İTH. İHR. LTD.ŞTİ.
- PRESTİJ YAĞ MAK. TEKSTİL SAN. VE DIŞ T.LTD.ŞTİ.

- REN İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.
- SAFİRAN MEDİKAL ÜRÜNLER İNŞ. TURİZM SAN. TİC. LTD.ŞTİ.
- SAFRAN MADENİ YAĞ-AKARYAKIT TEKS. ÜR. SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.
- SAHBATUR TURİZM GIDA SAN. TİC.LTD. ŞTİ.
- SALİM MERMERCİLİK İNŞAAT SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.
- SALSAN SALAMURACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- SAY DERİ İTH. İHR. LTD.ŞTİ.
- SHİMİ-TİM PETROKİMYEVİ MAD. TAŞ. VE LOJ.HİZ.LTD.ŞTİ.
- SITCO DIŞ TİC. LTD.ŞTİ.
- SİMİT OTOMOTİV PET.ÜR.TEM.MAL.HİZ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
- SLUKI HADRO AZER TİC. İTH. İHR. LTD.ŞTİ.
- SÜPER DERİ SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.
- TATU MAKİNA SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.
- TESCO ROT VE BALANS MAK. OTO SAN. TİC. LTD.ŞTİ.
- TQNET KALİTE SERTİFİKASYON HİZM. LTD.ŞTİ.
- URAL METAL DEMİR HURD. TAR. ÜR. İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
- URMU İNŞAAT TURİZM İÇ VE DIŞ TİCARET SAN. LTD. ŞTİ.
- ÜNLÜ KAĞIT BASKI AMBALAJ MALZ. MAKİNA SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.
- ZİGAVUS İLAÇ KOZM. MEDİKAL ELEK. ELEKTR. TEKS. VE TAR. ÜRÜN.TİC.LTD.ŞTİ.

VII. ODAMIZ İLE İRAN ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Tebriz Ticaret, Sanayi Ve Madenler Odası Heyeti

İran Tebriz Ticaret, Sanayi ve Madenler Ticaret ve Sanayi Odası organizasyonluğunda Türkiye'ye gelen 39 kişilik Tebriz Heyeti, 02-03.12.1998 tarihinde, İzmir'i ve Odamızı ziyaret etmişlerdir. 03Aralık.1998 tarihinde Odamızı ziyaret eden heyet, Yönetim Kurulu Başkan Vekilimiz Sn. Ömer KAPLAN tarafından karşılanmış ve yapılan ortak toplantının ardından çeşitli sektörlerden üyelerimizle ikili görüşmelerde bulunmuşlardır. Ayrıca heyette yer alan Doğu Azerbaycan Eyaleti Belediyeleri temsilcileri, İzmir Büyük Şehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Sn. Talat ŞİMDİ'yi makamında ziyaret etmişler ve kendisinden İzmir Büyük Şehir Belediyesi olarak yaptıkları faaliyetler, işyeri açma ruhsatname işlemleri, işyerlerinin vergilendirilmesi konularında bilgi edinmişlerdir ve çeşitli dokümanlar almışlardır. Bu arada heyette bulunan diğer üyeler, İzmir ticaretinin önemli bir merkezi konumunda olan Kemeraltı'nda çeşitli incelemelerde bulunmuşlardır. Daha sonra tüm heyet üyeleri ile ESBAŞ ziyareti yapılmıştır. Dış Ticaret Müsteşarlığı Ege Serbest Bölge Müdürü Sn. Cemali ÇETİN ve Müdür Yardımcı Sn. İbrahim ARAS'ın karşıladığı heyete, Sn. ÇETİN tarafından Bölge hakkında bir brifing verilmiştir. Daha sonra tüm Bölge, Sn. ÇETİN ve Sn. ARAS'la birlikte ve onların verdikleri bilgilerle, gezilmiştir.

İran Ticaret Heyeti'nin Odamızı Ziyareti

İran İslam Cumhuriyeti Petrol Bakan Yardımcısı ve İran Petrokimya A.Ş. Genel Müdürü Sayın Mohammad Reza NEMATZADEH ve İran Ankara Büyükelçisi Sayın Firooz DOWLATABADI başkanlığındaki İran Petrokimya A.Ş. temsilcilerinden oluşan heyet, 05 Aralık 2003 tarihinde ikili görüşmelerde bulunmak üzere Odamızı ziyaret etmiştir.

Heyette

1. Mühendis Mohammad Hadi RAHBERI (Petrokimya Şirketi Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi)
2. Mühendis Reza AFHSIN (Üretim ve Denetleme Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi)
3. Mühendis Mohammad Hasan PAYVANDISANI (Planlama ve Kalkınma Müdürü)
4. Mühendis Mohammad EHTİYATI (Petrokimya Ticaret Şirketi Genel Müdürü)
5. Mühendis Mahdî SAGHAFI (Plan ve Projeler Müdür Yardımcısı)
6. Mühendis Javad SHARIFIAN (Uluslararası İlişkiler Sorumlusu)
7. Mahmoud BABAEI İran İslam Cumhuriyeti Ekonomi ve Ticaret Müsteşarı.

yer almıştır.

Düzenlenen toplantıda konuşan Nimetzade, Türkiye'nin dost ve kardeş bir ülke olduğunu, iki ülke arasındaki ticaret hacminin artırılmasının şart olduğunu belirtmiştir. Ticaret fırsatının kullanılması gerektiğini kaydeden Nimetzade, İran'ın Asya, Türkiye'nin de Avrupa'ya açılan bir kapı olduğunu ifade etmiştir.

Son iki yılda iki ülke arasındaki ticaretin yüzde 70 oranında arttığını kaydeden Nimetzade, bunun iyi bir gelişme olduğunu, Türkiye ile uzun vadeli yatırımlar yapmak istediklerini ifade etmiştir. Nimetzade, Türkiye'nin İran'daki ucuz hammadde olanaklarından yararlanmasını önererek, İzmirli işadamlarını İran'a davet etmiştir.

Konuşmasının ardından Nimetzade, petrokimya şirketi hakkında da bilgi vermiştir.

Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş da İran'ın dış ticaret fazlası veren büyük bir ülke olduğunu, Japonya, İtalya, Fransa, Çin ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne petrol ve petrol ürünleri ihraç ettiğini, buna karşın ulaşım araçları, gıda, canlı hayvan ve kimyasal ürünler ithal ettiğini anlatmıştır.

Türkiye ile İran'ın sınır komşusu olmalarına rağmen ticaret potansiyelinin yeterince değerlendirilemediğini belirten Demirtaş, İran'ın ticaret açısından fırsatlar ülkesi olduğunu, Türkiye'nin bunu değerlendirmesi gerektiğini söylemiştir.

İran'ın Ankara Büyükelçisi Firooz Dowlatabadi ise iki ülke arasındaki ticari işbirliğinin artırılması gerektiğini, kendisinin bu yönde çalıştığını dile getirmiştir.

Toplantıdan sonra ikili görüşmelere geçilmiştir.

Turkish World Trade Partners Programı:

Odamız web sayfasında yer alan, üye olunarak otomatik eşleştirme yapılan Turkish-World Trade Partners programına İnan'dan 21 Nisan 2010 tarihi itibariyle otuzsekiz firma üye olmuştur. Firmalar, maden, hizmet, ulaşım, ambalaj, kimyasal, granit, elektrik malzemeleri, tarım, gıda, kimyasallar, tekstil sektörlerinde ihracat, ithalat ve işbirliği yapmak istemektedir.